

PETAR IZ OMIŠLJA, graditelj (XVI. st.). Zajedno s mešтром Andrijom iz Kotor Vinodolskoga kraj Crikvenice sagradio 1533–36. zvonik župne crkve u Omišlju. Imena majstora zabilježena su na glagoljskome natpisu. LIT.: B. Fučić, Glagoljski natpisi, Zagreb 1982.

PETAR IZ TROGIRA, kipar i graditelj (XV/XVI. st.). Njegovo je djelo osmerostrana krstionica u katedrali u Rabu (1497), gdje je sagradio (1499) jednu palaču s balkonima, a 1514. izradio na pročelju katedrale lunetu sa skulpturom Marije s mrtvim Kristom. Klesarski ukras s voćem na rapskoj krstionici, rađen u stilu I. Duknovića, dokazuje da je Petar iz Trogira istovjetan s majstorom Petrom, sinom Rada Busanina iz Trogira, koji je s Duknovićem radio 1487. na budimskom dvoru kralja Matije Korvina. Prema obilježjima svojih radova, umjetnik pripada razdoblju prijelaza iz gotike u renesansu.

LIT.: C. Fisković i K. Prijatelj, Albanski umjetnik Andrija Aleši u Splitu i Rabu, Prilozi—Dalmacija, 1948. — C. Fisković, Aleši, Firentinac i Duknović u Trogiru, Bulletin JAZU, 1959, 4. — Isti, Iz Duknovićeva kruga u Trogiru i u Mađarskoj, Prilozi—Dalmacija, 1983, str. 199. D. Kt.

PETAR MARTINOV IZ MILANA (Pietro di Martino), tal. kipar i graditelj (Milano, ? — Napulj, 1473). Pretpostavlja se da umj. rad započinje u J Italiji, a od 1431. radi u Dubrovniku. U dokumentima se navode njegove

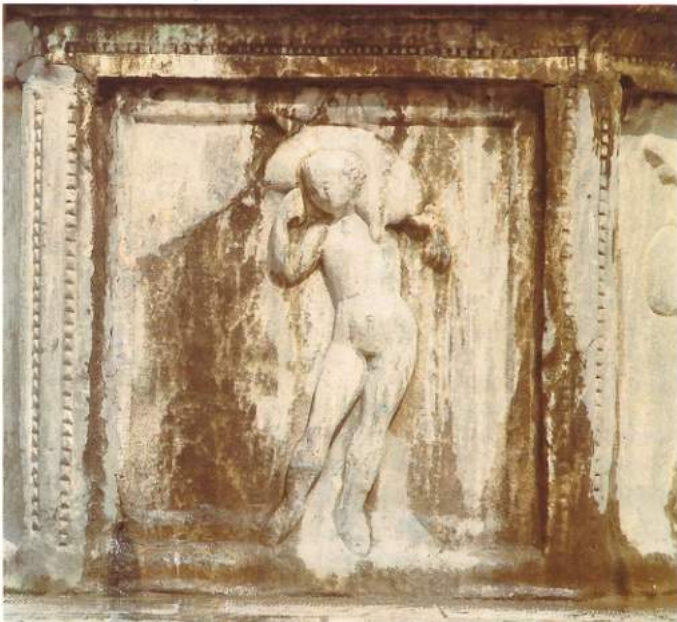

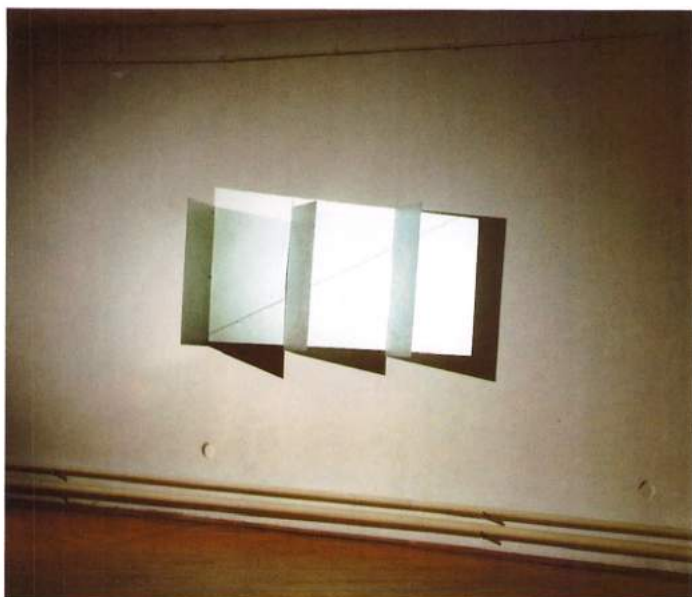
PETAR IZ TROGIRA, luneta na glavnom portalu katedrale u Rabu

izvedbe klesana namještaja i dekora u crkvi Sv. Vlaha, Sv. Franje, na katedrali gdje radi riznicu — relikvijar zanimljive konstrukcije uz sjeveroist. brod crkve, te za neke palače i stambene kuće. Sve je to nestalo u potresu. Očitiji je stoga njegov doprinos na Kneževu dvoru i drugim općinskim zahvatima koje ostvaruje zajedno s Onofrijem della Cavom. Najvjerojatnije je klesao figuralne konzole svoda i kapitule arkada trijema na pročelju Dvora oko 1436. jer je na njima, unatoč gotičkoj morfologiji, zamjetan proboj renesanse. Zato se Petar Martinov smatra prvim majstorom gotičko-renesansnoga stila, kojemu ostaje vjeran do kraja svojega rada u Dubrovniku. Reljefni kapiteli s prikazima Eskulapa i Salomonova suda pripadaju među najbolje skulpture humanističkoga doba u nas. Pripisuju mu se idealizirani kip anđela nad ulazom u zbornicu Vijeća umoljenih te reljefi Pravde i Kneževe presude u atriju Dvora; 1445. dokumentirano je njegovo autorstvo kipa Sv. Vlaha nad gl. portalom Dvora. Po ugovoru s Onofrijem radio je na Velikoj česmi kameni svod i vjerojatno dio kamenoga ukrasa. Malu česmu na drugome kraju Place oblikovao je samostalno 1440. kao uzorno renesansno djelo s reminiscencijama na gotička rješenja. Suradivao je i sa slikarom I. Ugrinovićem, a njegovi učenici i sljedbenici prenijeli su njegove kiparske motive na kamenu opremu gradskih palača i ljetnikovaca.

God. 1453. na poziv kralja Alfonsa Aragonskoga odlazi u Napulj i priključuje se grupi umjetnika zaposlenih oko poznatoga slavoluka na

PETAR MARTINOV IZ MILANA, reljef na Maloj česmi u Dubrovniku

G. PETERCOL, *Sjene/136-III*

Castel Nuovu. Zajedno s F. Vranjaninom (koji se tada prvi put spominje, pa nije isključeno da je školovan uz Petra Martinova u Dubrovniku) kleše u gornjim dijelovima slavluka reljefe i kipove klasične inspiracije. Od 1461. na dvoru Anžuvina u J. Francuskoj reže istančane medalje za kraljevsku obitelj i plemstvo te kleše reljefe za spomenike u Baumeu i Maxe-Werlyeu. Ponovno u Napulju od 1465. vodi radove na Castel Nuovu, podučava mlade kipare, izrađuje grobne spomenike, a od kralja za zasluge dobiva viteški naslov.

LIT.: C. Fabriczy, Pietro di Martino da Milano a Ragusa, Repertoire für Kunstwissenschaften, 1905, 28. — W. Rolfs, Der Stil P. Martinus v. Mailand, Monatshefte für Kunstwissenschaften, 1908, 1. — C. Fisković, Naši graditelji i kipari XV. i XVI. stoljeća u Dubrovniku, Zagreb 1947, str. 22, 25–28. — H. R. Leppien, Die Neapolitanische Skulptur des späteren Quattrocento, Tübingen 1960, str. 47–51. — G. L. Hersey, Alfonso II and the artistic Renewal of Naples, Yale 1969. — Isti, The Aragonese Arch at Naples 1431–1475, London 1973. — I. Fisković, Dubrovačko kiparstvo XV. stoljeća, Dubrovnik, 1986, 5–6. — C. Fisković, Pojava renesanse u Dubrovniku u djelu Petra Martinova iz Milana, u zborniku: Likovna kultura Dubrovnika 15. i 16. stoljeća, Zagreb 1991. — I. Fisković, Reljef renesansnog Dubrovnika, Dubrovnik 1993. R.

PETAR MATEJEV IZ PADOVE, šibenski klesar, radio u Zadru 1391–94. Izradio rozetu crkve Sv. Stjepana te dvije rozete katedrale u Zadru.

LIT.: E. Hilje, Šibenski klesar Petar pok. Mateja iz Padove u Zadru, Radovi. Filozofski fakultet — Zadar, 1993, 31.

PETAR MREŽNIČKI → SVETI PETAR MREŽNIČKI

PETAR U ŠUMI → SVETI PETAR U ŠUMI

PETERANEC, selo SI od Koprivnice. Župna crkva Sv. Petra i Pavla jednobrodna je građevina (1773) sa sakristijom uz zaobljeno svetište i sa zvonikom koji se diže iz gl. pročelja s lijepo oblikovanim portalom. Crkva ima kasnobarokni oltar i propovjedaonicu. — U selu je 1954. postavljeno poprsje pjesnika Frana Galovića, koji je tu rođen (rad I. Sabolića), a od 1982. djeluje Galerija kipara I. Sabolića.

PETERCOL, Goran, slikar (Pula, 21. III. 1949). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1975 (R. Goldoni). Bio je suradnik Majstorske radionice Lj. Ivančića 1976–78. Njegovi se radovi zasnivaju na slučajnim (akcijskim) i planiranim lik. postupcima, osobito u skupinama radova *Pakpapi* i *Dosezi*, oba iz 1977–79. Usporedno nastaje drugi tip radova (*Preslikavanje*, 1975–76; *Stilizacije*, 1981; *Usmjerena bojanja*, 1982; *Pod pravim kutom*, 1984; *Lokalizacije*, 1986). Istražuje na području primarnoga slikarstva, a od 1985. na tome tragu nastaju instalacije u kojima sjena postaje ključni konstruktivni element (*Produžavanje i zaustavljanje sjene*, 1986; *Povećana sjena*, 1987–88; *Nastajanje*, 1989; *Sjene Cities*, 1993). Autor je publikacije *Opisi radova 1977/79* (Zagreb 1985). — Samostalno je izlagao u Rovinju, Zagrebu, Beču, Milanu, Umagu, Sarajevu i Marseilleu, te na XXII. bijenalu u São Paulu i XLVI. bijenalu u Veneciji.

LIT.: M. Susovski, Inovacije u hrvatskoj umjetnosti sedamdesetih godina (katalog), Zagreb 1982. — B. Stipančić, Aktuelne tendencije u hrvatskom slikarstvu od 1975. do danas (katalog), Skopje 1985. — Isti, Goran Petercol (katalog), Zagreb 1989. — D. Matičević, Fragmenti prepoznatog identiteta (katalog), Zagreb 1992. — Z. Maković, Goran Petercol (katalog), Umag 1993. — T. Milovac, B. Stipančić i L. Kovač, Goran Petercol (katalog), São Paulo 1994. Ž. Sa. i R.

PETERČIĆ, Milivoj, arhitekt i urbanist (Bački Brestovac, 19. V. 1923). Studij arhitekture završio u Zagrebu 1949. Djelovao u Sarajevu, gdje je izrađivao urbanistička rješenja za gradske trgove (Doboj, 1952) i stambena naselja (Grbavica u Sarajevu, 1956, sa Z. Kovačevićem i B. Kalajdžićem) te projekte za stambene zgrade (Konjic, Maglaj, Ilijaš, Doboj, Sarajevo, 1951–53), škole (Koševo u Sarajevu, 1958) i javne zgrade (poslovni objekt s kinom u središtu Sarajeva, 1962). Od 1960. djeluje u Zagrebu, gdje izrađuje urbanističke planove za stambena naselja (Cvjetno naselje, 1971; Ferencica, 1973; Jarun i Vrbani, 1980), projekte za stambene zgrade (u Sigetu, 1965, s V. Matićem, L. Schwererom; na Trešnjevci, 1968, s I. Velnićem; Ravnicama, 1976; Središću, 1979. i Savici, 1982 — sve u Zagrebu), škole (Kruge, 1964; Retkovec, 1968; Donja Kustošija, 1970. u Zagrebu), robne kuće (»Vesna« u Slavonskom Brodu, 1966, s J. Uhlikom; »Nama« na Trešnjevci u Zagrebu, 1973, s I. Velnićem, i u Sisku, 1977, s T. Kucharom), te poslovne zgrade (IBM u Branimirovoj ul. u Zagrebu, 1969). — Sudjelovao je na natječajima za dogradnju židovskoga hrama u Sarajevu (1952, I. nagrada, s I. Kovačevićem), spomen-dom u Slavonskome Brodu (1959, II. nagrada, s L. Schwererom), urbanističko rješenje središnjeg dijela Zagreba (1970, II. nagrada, s J. Uhlikom, I. Velnićem, Ž. Rukavinom), robnu kuću »Rijeka« u Rijeci (1970, III. nagrada) te za urbanističko rješenje Iblerova trga u Zagrebu (1976, II. nagrada, s I. Velnićem). J. M. M.

PETKOVIĆ, Martin, drvorezbar (XV. st.). Rodom iz Jajca, učio 1423. u Dubrovniku zanat kod slikara Blaža Jurjeva Trogirana. God. 1431. spominje se kao Jurjev suradnik u Korčuli, a 1436. u Trogiru. God. 1438. obvezao se da će izrezbariti dvadeset i osam reljefnih kompozicija na korskim sjedalima za crkvu Sv. Franje u Splitu, koja je radio drvorezbar Ivan iz Francuske. Pretpostavlja se da je njegov rad reljefni poliptih u zbirci umjetnina samostana Sv. Nikole u Trogiru.

LIT.: K. Prijatelj, Slikar Blaž Jurjev, Zagreb 1965. — I. Fisković, Gotička kultura Trogira, Mogućnosti, 1980, 10–11. R.

PETKOVIĆ, Vladimir, kipar (Šibenik, 11. II. 1936). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu (F. Kršinić). Završio poslijediplomski studij na St. Martin's school of art u Londonu (A. Caro i F. King). Živi i radi u Massa-Carrari (Italija). Kleše isključivo u mramoru naslanjajući se na Kršinićevu klasičnost u formi. Osamdesetih god. kleše eliptične i jajolike forme u tragu Brancusija i Arpa blagih pregiba, koje asociraju na senzualnost ženskoga torza (*Bajama s crtom*, *Dubrovačka bajama*, obje iz 1987). — Samostalno izlagao u Zagrebu, Šibeniku, Primoštenu i Vodicama.

LIT.: D. Grubić, Vladimir Petković (katalog), Zagreb 1987.

K. Ma.

PETLEVSKI, Ordan, slikar (Prilep, 24. VIII. 1930). Diplomirao je na Akademiji primijenjene umjetnosti u Zagrebu 1955; suradnik Majstorske radionice K. Hegeđušića 1955–60. Boravio je u Parizu 1959. i 1961. Bio je član grupe »Mart«. God. 1954–57. prolazi prvu fazu ispunjenu traganjem za lik. izrazom koji bi najbolje izrazio modernost i istinitost iskaza, ukorijenjena u individualnome osjećanju svijeta i u mitologiziranim zalihama zavičajne tradicije. Tako zasnovanom stiliziranom figuracijom crta i slika aktove (prototipske u smislu postignuća sadržaja morbidnosti), likove u interijeru i eksterijeru te mrtve prirode (*Praznik na selu*, 1956). God. 1957/58. nastaju prijelazna djela čiji se stvaralački ishod može usporediti s kompleksom otvorene varijante nadrealističke umjetnosti (*Uspon*, 1957; *Plijesan i vlaga*, 1958; *Cvjetanje*, 1958). Sljedeća godina donosi temeljna djela u opusu O. Petlevskoga (*Vertikala*, *Pijesak i pepeo*, *Plijesan*, sve 1959), koja znače temeljni zaokret prema informelu onoga modela koji u sebi spaja figurativno i nefigurativno, vidljivo i nevidljivo, tvar i maštu; to su morbidni oblici, osebnjuni biološki svijet rasapa, jezgre i razorene forme. U sljedeće dvije godine (1960–61) nastaju djela u istome duhu (*Biljka fosil*, 1960; *Organska forma*, 1961). Od 1962. boja je izrazitija i sadržajnija, karakteristični oblici uvećavaju svoje dimenzije i tektoničnost (*Crne brazde*, 1961; *Umec — sagorjelo područje*, 1962; *Apel*, 1963; *Zaboravljeni idol*, 1964). Poč. 1970-ih uz minimalne stilske i ikonografske metamorfoze slika, varirajući tek kromatiku, bujanje oplodjenih stanica (*Plodovi*, *Smeđi plodovi*, obje iz 1971). Prepoznatljivi oblici pretvaraju se u duguljaste grumene na bjeličastoj pozadini (*Raspukline*, 1975). God. 1976. nastaje velika svijetla slika *Organski oblici*, a apstraktno zamišljeni krajolici morbidnih oblika poprimaju obrise prapovijesnih životinja (*Praforma*, 1977) ili čudesnih lik. prizora (*Jezgra s procesom*, 1979). Triptih *Oblici imagi-*